השוכר את הפועלים פרק שביעי בבא מציעא צג.

הניחא וכו'. פלוגתא במסכת גיטין: **אלא לידי ולידי כשאין מעלה. דכולי עלמא משלו הוא אוכל** וכהא פליגי וכו': ה"ג **ולר' יוחנן** וכו'. **ולא גרסי' לי הכי גדולים** נמי דהא אמרן ידעי ומחלי: **משל שמים הוא אוכל. ואפי' מעלה מזונות** לא מצי קיין אקטנים: **ומאי קונן דר'**

מסורת הש"ס

מוסף רש"י

יכול הרב לומר לעבד. כמנני, עשה עמי. מלאכה, ואיני זוך. אלא מזון על הפתחים (גיטין יב.). קרצין אדם. ליטול מעות ולא יאכל (לעיל צב.). על ידי עצמו. בכיל עצמו (שם). ויומא לא.). מפני שיש בהן דעת. ודעי וקא מחלי (לעיל צב.). בנטע רבעי שלו הרי אלו לא יאכלו. דנטע תימה, דנמר קודש ממעשר, ובתחילה על מנת כן נשכרו לי (שם). אם לא הודיעון. מתחילה לעשות עמו המנע רבני (שם). ואלו. פיטלין. אוכלין. ממה שעיסקין בו (לעיל 19.). בשעת גמר מלאכה. כשהולכין לאוכל (שם). בשעה שאין גמר מלאכה. כגון המנכש בבצלים (לעיל 19.). נושא שכר. אומר בשכר (שבועות מט.). נשבע על הכל. אלא פשע (שם). אם לא פשע (לעיל לד.). משלם את הכל. כל הנך דמיתני בתתני' שכר שנויה ומתה ונגיבה ונגנבה, אבל מתה מחמת מלאכה פטור, דלאו לאוקמה בכלבא שילה (שבועות מח.). נשבעים. שכן הוא אלא פשעו בה יבלא שלמו כה יד (לקמן צד.). מאן תנא ארבעה שומרין. לקמן מפרש לה (שבועות מח.). ר' מאיר היא. לקמן מפרש (שם). מי איבא דלית ליה ארבעה שומרין. על כרחינו מרבנן הם, זה נחנם חד נשכר, זה שואל חד שוכר (שם). שכר. כתמה, כרצד משלם. דשומר חנם ישומר שכר כתיבי, שוכר לא כתיב, ומהו דין חייבי לענין גניבה ואבידה, פטור או חייב (לעיל פ.). ר' מאיר אומר כשומר חנם. דקא יהיב אגר מלאכתו יחיבי טיטל שכר על שמירתו (שם). ר' יהודה אומר כשומר שכר. הואיל והנאתו הוא אלא אע"פ שיהן שכר פעולתו שומר שכר הוא, ולא לא יהיב שכר הוי שואל וחייב כאונסין, השתא דיהיב ליה אגרא לא הוי שואל והוי שומר שכר (שם). אי הכי ארבעה שלשה נינהו. הני ג' הוי נרסינן, ולא גרסינן אי הכי, וכן לר"מ יגין לר' יהודה פרכינן לה (שבועות מט.).

מושעיא מזונות. שיתן להם מזונות מעיקרא הרבה אלא יוכלו לאכול מן הענבים: **נקון לה.** דהתניא (לעיל) רשאי בעל הבית להחזיר פקיע עמיר וכו': **מר סבר.** תנא דברייתא משלו הוא אוכל ולרבי יוחנן בין כשמעלה מזונות ובין שאין מעלה מזונות וכר פלוגתיה מוקי לה במעלה. ותנא דידן סבר משל שמים הוא אוכל ואפילו מעלה מזונות נמי לא מצי קיין: **מתני' מהלכות מדינה.** כגר נהגו כן: **גמ' לא שנו.** דאין שומרין אוכלין מן התורה: **אלא שומרי גנות ופרדסין.** דהוה ליה מחובר כשעה שאין גמר מלאכה הלכך מן התורה לא אכיל ואכיל מהלכות מדינה וכ"ש עושה כמחובר כגון מנכש דאכיל ממנהג המדינה: **אכל שומרי גיתות וערימות.** עד שלא גמרה מלאכתן למעשר אוכל אף מן התורה כדין עושה כתלוש: **ושמואל אמר לא שנו.** דאכלי מיהת מהלכות מדינה אלא שומרי תלוש אכל שומרי מחובר אפילו מהלכות מדינה לא דמשמר לאו עושה מעשה הוא הלכך לא אכיל מדאורייתא: **המשמר פרה אדומה.** משחיטתה ועד כיונס אפרה: **מטמא בגדים שעליו.** דתנן (פרה פ"ד מ"ד) כל העוסקין בפרה מתחילה ועד סוף מטמאין בגדיה: **גזירה שמא יזיז כה אבר.** ורננן הוא דגזרו על הטומאה ולאו מדאורייתא: **מקשאות.** שגדילין בהן קישואין: **ארבעה וחמשה מקשאות.** של חמשה אנשים: **אמאי אוכל.** הא אמרת שומרי מחובר אפילו מהלכות מדינה לא אכלי אלא על כרחך כעושה מעשה דמי ואכלי מיהת מהלכות מדינה כי מתני' מכלל דשומרי תלוש אפילו מדאורייתא נמי אכלי: **בעקורין שנו.** עקורין משרשיהן עם קישואין שבהם להכי קרי ליה מקשאות ולא קרי ליה קישואין ומשום דשומרי תלוש הם אכלי מהלכות מדינה כי מתני': **כשלא ניטל פקע שלהן.** ואמר מר לעיל בפרקין (דף פח:) דקישואין משיפקעו: **כשמואל מסתברא.** דעושה כמחובר כשעה שאינה גמר מלאכה אפילו מהלכות מדינה לא אכיל וכ"ש שומרי מחובר דהוי שעה שאינה גמר מלאכה ולאו עושה מעשה הוא ומתני' כשומר תלוש: **מכלל דאיכא דלא אכיל מן התורה ואכיל מהלכות מדינה.** מדלא תנא אלו אוכלין סתמא. ומאי ניהו לא עושה כמחובר כשעה שאינה גמר מלאכה או עושה כתלוש כשעה שעגמרה מלאכתו או דבר שאין גדולו מן הארץ: **אימא סיפא ואלו שאינן אוכלין.** וקתני הכי מאי אינן אוכלין אי אימא שאין אוכלין וכו': **אלא לאו שאינם אוכלין כלל.** מהשתא על כרחך מן התורה דתני כרישא דלמשמעינן דאיכא אחרינא דאכיל ולא מן התורה כמשמר תלוש עד שלא נגמרה מלאכתו למעשר קאמר דכיון דאינו עושה מעשה לא אכיל מן התורה ואכיל מהלכות מדינה דאילו במשמר כמחובר ליכא לאוקמא דהא אפילו עושה מעשה ממש קתני סיפא דלא אכיל כלל כשעה שאינה גמר מלאכה וכ"ש משמר: **מתני' שומר חנם נשבע על הכל.** על כל המאורעות הכתובות בשאר שומרים לחיוב הוא נשבע שכך עלתה לו ופטור. ולקמן בהשואל (דף לד:) יליף לכולה מתני' מקראי: **על הכל.** גניבה ואבידה ואונסין: **גמ' מי איכא דלים ליה ארבעה שומרין.** על כרחך ארבעה מיני שומרין אשכחן: **מאן תנא שוכר כשומר שכר דמי.** דקתני מתני' בתרייהו פטורין מאונס ומשלמין גניבה ואבידה: **ר"מ היא.** כדמפרש ואזיל: **רבה בר אבוה.** תנא מתני' שוכר כילד משלם ר' מאיר אומר כשומר שכר ר' יהודה אומר כשומר חנם: **תיובתא.** בהמות: **שריג.** החליקה: הא

הניחא [6]למאן דאמר אין הרב יכול לומר לעבד עשה עמי ואיני זנך שפיר אלא למאן דאמר [7]יכול הרב לומר לעבד עשה עמי ואיני זנך מאי איכא למימר אלא אידי ואידי בשאין מעלה להן מזונות ובהא פליגי דמר סבר יכול ומר סבר אין יכול ורבי יוחנן דאמר יכול הרב שביק מתניתין ועביד כברייתא אלא דכולי עלמא משל שמים הוא אוכל ולא מצי קציץ ומאי קוצץ דאמר רבי הושעיא מזונות דכוותיה גבי בהמתו תבן נקוץ לה אלא בהא קמיפלגי דמר סבר משלו הוא אוכל ומר סבר משל שמים הוא אוכל: **מתני'** [8]בקוצץ אדם על ידי עצמו על ידי בנו ובתו הגדולים על ידי עבדו ושפחתו הגדולים על ידי אשתו מפני שיש בהן דעת [9]אבל אינו קוצץ על ידי בנו ובתו הקטנים ולא על ידי עבדו ושפחתו הקטנים ולא על ידי בהמתו מפני שאין בהן דעת [10]ד"השוכר את הפועלים לעשות בנטע רבעי שלו הרי אלו לא יאכלו אם לא הודיעון פורה ומאכילין [11]נתפרסו עגוליו נתפתחו חביותיו הרי אלו לא יאכלו אם לא הודיעון מעשר ומאכילין [12]שומרי פירות אוכלין מהלכות מדינה אבל לא מן התורה: **גמ'** שומרי פירות אמר רב לא שנו אלא שומרי גנות ופרדסין אבל שומרי גיתות וערימות אוכלין מן התורה קסבר משמר כעושה מעשה דמי ושמואל אמר [13]לא שנו אלא שומרי גיתות וערימות אבל שומרי גנות ופרדסים אינן אוכלים לא מן התורה ולא מהלכות מדינה קא סבר משמר לאו כעושה מעשה דמי מתיב רב אחא בר רב הונא [14]המשמר את הפרה מטמא בגדים ואי אמרת משמר לאו כעושה מעשה דמי אמאי מטמא בגדים אמר רבה בר עולא [15]גזירה שמא יזיז בה אבר מתיב רב כהנא [16]המשמר ארבעה וחמשה מקשאות הרי זה לא ימלא כריסו מאחד מהן אלא מכל אחד ואחד אוכל לפי חשבון ואי אמרת משמר לאו כעושה מעשה דמי אמאי אוכל אמר רב שימי בר אשי [17]בעקורין שנו עקורין והלא נגמרה מלאכתן למעשר שלא ניטל פיקס שלהם אמר רב אשי כוותיה דשמואל מסתברא דתנן [18]ואלו אוכלין מן התורה העושה במחובר לקרקע בשעת גמר מלאכה ובתלוש כו' מכלל דאיכא דלא קא אכיל מן התורה אלא מהלכות מדינה אימא סיפא ואלו שאינן אוכלין מאי אינן אוכלין אילימא שאין אוכלין מן התורה אלא מהלכות מדינה היינו רישא אלא לאו שאין אוכלין לא מן התורה ולא מהלכות מדינה ומאי ניהו [19]לעושה במחובר לקרקע בשעה שאין גמר מלאכה וכל שכן שומרי גנות ופרדסות: **מתני'** [20]ארבעה שומרים הן שומר חנם והשואל נושא שכר והשוכר [21]שומר חנם נשבע על הכל [22]והשואל משלם את הכל [23]ונושא שכר [24]והשוכר נשבעים על השבורה ועל השבויה ועל המתה ומשלמין את האבידה ואת הגניבה: **גמ'** [25]מאן תנא ארבעה שומרים אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה רבי מאיר היא אמר ליה רבא לרב נחמן מי איכא דלית ליה ארבעה שומרין אמר ליה הכי קאמינא לך מאן תנא שוכר כנושא שכר רבי מאיר היא והא רבי מאיר איפכא שמעינן ליה [26]דתניא שוכר כיצד משלם ר' מאיר אומר כשומר חנם ר' יהודה אומר כשומר שכר רבה בר אבוה איפכא קתני אי הכי ארבעה שלשה נינהו אמר רב נחמן בר יצחק [27]ד' שומרין ודיניהם שלשה ההוא רעיא דהוה קא רעי חיותא אגודא דנהר פפא שריג חדא מינייהו ונפלת למיא אתא לקמיה דרבה ופטריה אמר מאי הו"ל למעבד הא

דכוותיה גבי בהמתו תבן לקוץ לה. ה"ה דהוה מצי למיפרך מכנו ובתו הקטנים לא נמי כיון דלאו בני מחילה נינהו לאו כל כמיניה לנערם לנ"ל: **אלא** בהא קא **מפלגי** מר סבר משלו הוא אוכל ומר סבר משל שמים הוא אוכל. ולר' יוחנן לידי ולידי כאין מעלה להן מזונות: **לא** שנו **אלא** שומרי גנות **ופרדסים.** דאין אוכלין מן התורה משום דלאו גמר מלאכה הוא והא דאמרי' לעיל (דף פט.) המנכש בבצלים כו' וכן לעדר ולקשקש תחת הזיתים הרי זה לא יאכל היינו מן התורה אבל מהלכות מדינה אכיל: **אי** הכי ארבעה שומרין שלשה הוו.

האי [6]אי הכי אין כו אי אמרת בשלמא דמעיקרא נמי הוה מצי לאקשויי הכי וכן יש הרבה בגמרא [8]: וכא

הגיה

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com